

Z Á P I S

z jednání koordinační rady Mikroregionu Šumava – Západ

Místo: Zasedací místnost OÚ Modrava

Datum a čas: 15. 4. 2010, 10:00 – 12:00 hod.

Přítomni: Schubert, Pěčová, Bejvl, Hasenöhrl, Kříž, Hrazánková, Kabát, Mottl, Vostradovský, Tachovský, Slonková

Program: Zahájení
Problematika péče o lesní ekosystémy na území NP a CHKOŠ
Různé

Problematika péče o lesní ekosystémy na území NP a CHKOŠ:

zápis k tomuto bodu viz příloha **Problematika péče o lesní ekosystémy na území NP a CHKOŠ**, která je nedílnou součástí tohoto zápisu

Usnesení

- Koordinační rada schvaluje:
 - postup k řešení problematiky péče o lesní ekosystémy na území NP a CHKOŠ bude koordinován společně s Mikroregionem Horní Vltava – Boubínsko
Odpovídá: Schubert Termín: Průběžně
Pro 10 Zdržel se 0 Proti 0
 - svolání společného jednání MŠZ a Mikroregionu Horní Vltava Boubínsko k problematice péče o lesní ekosystémy na území NP a CHKOŠ
Odpovídá: Schubert, Tachovský Termín: do 31. 5. 2010
Pro 10 Zdržel se 0 Proti 0
 - požadavek na účast starostů dotčených obcí na jednání kalamitního štábu zřízeného Správou NP a CHKOŠ
Pro 10 Zdržel se 0 Proti 0

Různé:

Zapsal: Ing. Tachovský

Antonín Schubert

Ing. Jaroslav Tachovský

Problematika péče o lesní ekosystémy na území NP Šumava

Připomínky k materiálu

„Obecné zásady diferencovaného managementu lesů ve státním vlastnictví“

- 1) *Celý materiál, do značné míry vychází ze současně platného Plánu péče (2001-2010) a z díla IFER, s.r.o. Vznikal od roku 2006 a byl pod evidenčním číslem Správy NPS 07472/2008 vydán v platnost jako směrnice č. 9/2008 v roce 2008 (jak vyplývá z údajů uvedených v dokumentu). V takovém případě není co připomínkovat. Směrnice platí 1,5 roku a obce dostaly k připomínkování verzi, která je po „kosmetických úpravách“ nazvaná jako pracovní.*
- 2) *Pokud materiál vznikl skutečně v roce 2006 a vešel v platnost v roce 2008, lze předpokládat, že podle něho Správa postupovala ještě před rokem 2008. Z toho vyplývá, že některé časové posloupnosti související s naznačeným přerazováním jednotlivých režimů managementu nejsou relevantní. Podle všeho některé porosty doznaly změny a je tak možné, že porosty, které v době tvorby materiálu byly navrženy do režimu A1 či A2 či B jsou již dnes v roce 2010 přerazeny do vyšší úrovně bezzásadovosti. Z materiálu to nelze nijak překontrolovat.*
- 3) *Výčet jednotlivých aktivit v konkrétních typech porostů je přehledný, srozumitelný a odborně na úrovni. V mnohém se tyto aktivity a jejich definice ztotožňují s kapitolami současně platného plánu péče, vypracovaném před více než deseti lety kolektivem vedeným Ing. Zatloukalem.*
- 4) *Jako zcela zásadní je konkrétní umístění jednotlivých režimů do konkrétním porostů. Zejména pak režimu C (A0), A1 a A2. viz níže.*

Dále podle stran předloženého materiálu:

Str. 5, kap. 1 Účel:

„Rámcová pravidla péče tvoří podklad pro ostatní vnitřní předpisy Správy NP, které jsou v Manuálu lesnických činností.“ Z toho vyplývá, že Manuál lesnických činností již existuje. Pokud existuje, tak jak mohou předložená Rámcová pravidla být jejich podkladem? Jedná se o chronologický to nesmysl. Materiál, který má být teprve připomínkový obcemi je již dnes podkladem pro již existujících Manuál lesnických činností. V takovém případě jsou připomínky obcí bezpředmětné.

Ze Správy lze takový postup hodnotit jako alibistický požadavek pro schválení předloženého materiálu aby mohla legalizovat již uskutečňované aktivity dle Manuálu lesnických činností.

Str. 5, kap. 2 Rozsah platnosti:

„Je základním vnitřním předpisem ..“

Pokud se jedná o materiál nazvaný „Obecné zásady“ pak by bylo správně „Jsou základním vnitřním předpisem...“

Z podrobného prostudování lze usuzovat, že ustanovení bylo zkopírováno z materiálu, který se nazývá Manuál lesnických činností.

Z prvního řádku uvedené tabulky v kap.3. usuzuji, že se jedná o CTRL+C a CTRL+V.

Str. 6, kap. 4 Související dokumentace

S odvoláním na související Směrnice NATURA 2000 je velmi vážně nutno pochybovat o tom, že management definovaný v tomto materiálu je v souladu se Směrnicí o stanovištích, která v přeneseném významu hovoří o zachování stávajícího stavu stanoviště, pro který bylo zařazeno do Soustavy Natura 2000. Z tohoto pohledu je v mnohém management Správy NPŠ

příkrém rozporu s touto směrnicí a proto bych doporučoval tuto směrnici raději neuvádět jako související dokument.

Str. 8, kap. 5.1 Přehled typů vývoje lesa

TVL vznikají agregací vývojově podobných typologických jednotek, které nerespektují hranice jednotek rozdělení lesa a proto je nelze v terénu jasně identifikovat. Navíc dochází k arondacím. V tomto pojetí je management velmi těžko kontrolovatelný v detailu jednotlivých porostů! Není zřejmé jak bude postupováno k konkrétních případech arondací. Pro personál to bude velmi obtížné a pro kontrolu také.

Postup může být řešen vnitřním předpisem Správy NP Šumava, ale ten nebyl přiložen.

Str. 10, kap. 6. Diferenciace hospodaření

Odstavec 1 - uvádí se, že základní podmínkou platnosti dále uvedených Obecných zásad je správné vymezení LVS.

Dlouhodobá otázka ale zní, zda jsou LVS v NPŠ dnes správně vymezeny? O tom lze také pochybovat, jelikož na nesprávnost vymezení LVS dlouhodobě poukazuje Prof. RNDr. Stanislav Vacek, DrSc.

Pokud nejsou LVS vymezeny správně, pak mohou uváděná rámcová doporučení při uplatňování v terénu mohou vykazovat mnoho chyb a nepřesností.

Dále se uvádí, že vegetační stupňovitost je řešena ÚHÚL před zpracováním LHP. To by znamenalo, že tyto obecné zásady mohou mít exaktní platnost pouze v nově zařizovaných LHP kde proběhla revize LVS. Tam kde jsou v platnosti staré LHP a nejsou tam zrevidované LVS, tam jsou tyto obecné zásady těžko použitelné!

Uvádí se (odst. 2, řádek 9), že změna metodiky LHP je vyvolána měnícím se stavem lesa směrem k bohatě strukturovaným společenstvům. Kulturní lesy NP Šumava jsou historicky tak dramaticky pozměněny, že jejich vývoj k bohatě strukturovaným lesům je spíše zbožným přáním než realitou.

Str. 11, kap. 6.1. Obecné zásady managementu lesů

Uvádí se, že *péče o lesní ekosystémy je postavena na zákonitostech vývojových cyklů lesů.*

V případě nastaveného managementu NP Šumava a v případě obrovské disturbance NEPŘIROZENÝCH lesů kůrovcovou kalamitou, je uvedené tvrzení nepravda!

K vysvětlení uvádím následující:

Lesní ekosystém se vyvíjí v cyklech, kde se střídají různé růstové fáze. Z boreálních lesů tajgy známe „velký“ vývojový cyklus, v horských smrččinách Šumavy známe „malý“ vývojový cyklus. Tyto dva cykly se liší především plošným rozsahem disturbancí, ke kterým v takto rozdílných ekosystémech přirozeně dochází. Zatímco ve velkém vývojovém cyklu jsou plošné rozpady lesních porostů ve stovkách hektarů celkem běžné, pak v malém vývojovém cyklu dochází k přirozenému rozpadu lesa na poměrně menších výměřích.

Šumavský les je dnes NEPŘIROZENÝ a proto zde probíhají NEPŘIROZENÉ procesy, které jsou vydávány za PŘIROZENÉ. Desítky hektarů rozpadlého smrkového lesa na Šumavě bychom mohli považovat za přirozený, přírodní jev. Nikoli však stovky a dokonce tisíce hektarů, jak to můžeme sledovat v přímém důsledku k managementu, který zvolila Správa NPŠ.

Str. 16, kap. 7. Diferenciace opatření podle typů managementu

Zde se jedná o naprosto stěžejní problém celého dokumentu - jeho aplikace do praxe a do konkrétních porostů. Materiál celkem srozumitelně popisuje konkrétní aktivity v konkrétních typech porostů. Nicméně alfa a omega je prostorové umístění a plošný rozsah jednotlivých typů managementů v konkrétních porostech. Bez znalosti těchto souvislostí je prakticky nemožné kriticky a seriózně vyhodnotit pozitiva a negativa předloženého materiálu pro lesy NPŠ.

V kapitole 4.2. *Související dokumentace* - se uvádí, že vymezení typů managementů se rovná návrhu zónace z roku 2004. Co je to za zónaci? Uvádí se, že tento materiál je deponovaný na Správě NPŠ. Jde to naprosto zásadní materiál, který je nutné mít ve srozumitelné, tedy mapové podobě. Pro posouzení navrhovaných Obecných zásad je zvláště důležité umístění a rozsah režimu C (A0), dále A1 a A2. Mimořádně důležitý je pak KONTEXT NAVAZUJÍCÍCH porostů na porosty v uvedených režimech.

Pro seriózní vyhodnocení je nutné od Správy požadovat mapové podklady v GIS vrstvách a to takto:

vrstva 8.LVS,

vrstva managementového režimu A0 a A1 (podle všeho, jak vyplývá z předloženého dokumentu, režim A1 již v roce 2010 přešel do režimu A0, rovněž lze předpokládat, že oproti zónaci z roku 2004 v souvislosti s orkámem Kyrill je v režimu mnohem více ploch, než bylo navrhováno v roce 2004,

vrstva s porosty se zastoupením smrku nad 90% ve věku nad 60 let (rizikové porosty, zvláště pokud navazují na režim A0 a A1),

vrstva s porosty se zastoupením smrku 70-90% ve věku nad 100 let (rovněž rizikové porosty)

vrstva přirozených lesních společenstev (nejlépe dle Ing. Tomáše Vršky Dr.),

vrstva holin (s porostními stěnami),

vrstva zobrazující převládající směr větru,

vrstvu SLT jako rizikové partie.

U poslední zmiňované vrstvy uvádím, že na str. 27 v kap 10.1. se uvádí, že na SLT 6R, 7G, 7T 7R, 8T a 8G je možné provádět sanitární zásahy podle správně nastaveného klíče. Z principu předběžné opatrnosti a neznalosti způsobu, jakým je tento „klíč“ nastaven nebo používán, je nutno tuto vrstvu požadovat.

Dále se v této kapitole režimu B uvádí, že je možné přeražení managementu nižší úrovně do managementu vyšší úrovně ochrany procesů (tzn. více bezzásahovosti). S dovětkem, že každých 5 let se bude stav vyhodnocovat a pokud bude stav ekosystémů odpovídat typu porostů blížících se cílovému stavu, může přejít i typ režimu B do režimu A1, nebo A0. Protože zde není uvedený jasný klíč a jasná kritéria, považuji tuto pasáž za rizikovou a postavenou na subjektivních pocitech konkrétních posuzovatelů.

Zbytek materiálu (strany 19-34) je již popis konkrétních aktivit v konkrétních typech porostů a nemám k nim žádné připomínky. Tato část materiálu je srozumitelná a odborně zpracovaná.

Zkratky:

LVS – lesní vegetační stupeň

LHP – lesní hospodářský plán

SLT – soubor lesních typů

ÚHÚL – ústav pro hospodářskou úpravu lesů

IFER – ústav pro výzkum lesních ekosystémů

Doporučení zástupců EPS II jmenovanými kraji vedení NPŠ pro postup v bezzásahových územích II.zón NPŠ v době vrcholící kůrovcové kalamity.

Vedení Správy NPŠ dosud nepřineslo relevantní návrhy na tlumení kůrovce v těchto územích ve smyslu zápisů z jednání EPS II za období od září 2009 do 7.4.2010. V celém tomto období nebyly stromy s aktivním přezimujícím kůrovcem vyhledávány, značeny a asanovány což má zásadní vliv na jeho další namnožení po 1. rojení 2010 v celém území parku i u sousedů. Technické možnosti asanace při panujících sněhových podmínkách byly až do konce ledna 2010, vyznačování bylo možné po celé období až dosud.

Vedení NPŠ tedy nekoná ve smyslu ujednání EPS II v bezzásahových územích II zón až dosud, žádná asanace zde neprobíhá, nárůsty které jsou jen v zimním období v řádu desítek tisíc m³, ani neviduje.

Proto přistoupili zástupci EPS II jmenovaní kraji na vlastní územní návrhy, které vycházejí z Správou NPŠ předložených map intenzity napadení kůrovcem dle porostních skupin i z dlouhodobých zkušeností z předchozích kalamit v oblasti Šumavy, ale především z poznatků z terénu z pochůzek v celém období od 12.7.2009 až dosud v NPŠ. Při návrhu řešení se však nelze vyhnout i vazbě na I.zóny, neboť platná zonace jako kritérium péče byla v průběhu období platného plánu péče 2001-2010 opuštěna.

Zavedení celého vějíře managementu bylo v roce 2005 zdůvodňováno implementací Natury 2000. Z tohoto hlediska je tedy v konkrétních návrzích u enkláv I. zón v rámci II. zón a u vývoje v I. zonách způsobujících ohrožení sousedů kůrovcem přihlédnuto. (Vedle aktivního doletu je nutno uvažovat v návaznosti i s pasivním šířením). Směrnice NPŠ sice připouští tzv. „nedestruktivní „opatření i v I.zónách, ta však jsou v době kůrovcové kalamity neúčinná a tedy plýtváním časem a prostředky.

Přehled doporučených území pro asanaci kůrovcových stromů v bezzásahových územích II.zón - Jihočeský kraj (Komentář k číslovaným územím v mapách v příloze.)

1 – oddělení 74 a 75 pod Plechým

Zdůvodnění: korekce chybného rozhodnutí k 1.1.2008, silný zdroj kůrovce ještě v roce 2010; **souvislé bezzásahové území mezi Třístoličnickem a Plechým dle zákresu Správy je respektováno (dominance I.zóny a suchých porostů)**

2 – celé území od hraničního kamene 10/1 až po hranici parku Zadní Zvonková a to včetně prvních zón smrčín

Zdůvodnění: území sousedů na Sever- Vojenských lesů a statků a na Jih- Klášter Schlägl jsou přímo ohrožena; uplatňování neúčinných opatření (loupání stojících stromů a asanace jen v 200m prostoru od hranice s Rakouskem); v prostoru trojúhelníku Smrčina ,Hraničnick,Alpa již dominují kůrovcové souše, bez účinné a včasné asanace dojde k rychlému rozpadu nejen nejcenějších porostů 8. lvs. Návrh sleduje tlumení kůrovců v cenných porostech Natury 2000 jak smrčín,tak smíšených porostů z hlediska zachování příznivého stavu ekosystémů a ohrožení sousedů (i v I.zónách).

3 –Radvanovický hřeben

Zdůvodnění:uplatňovaná opatření jsou neúčinná a kůrovec přímo ohrožuje porosty ML Volary a LČR.;příčinou kalamitní situace je nezpracování kalamity Kyrill. a rozhodnutí o nastolení bezzásahového režimu od 1.1.2008.

Oblast souvislého bezzásahového území Vltavského luhu dle zákresu Správy je respektována.

Na celém zbývajícím neuvedeném území jihočeské části NPŠ je nezbytné s výjimkou enkláv rašelin zasahovat účinnými metodami asanace stojících kůrovcových stromů.

Plzeňský kraj (včetně související části Jihočeského kraje v oblasti Černé hory a Pramenů Vltavy)

Celá příhraniční souvislá bezzásahová oblast mezi Prameny Vltavy a Debrníkem související s Národním parkem Bavorský les je v návrhu rozdělena do třech částí označených v mapách 4, 5 a 6

4 – území od Černé Hory až po Javoří Pílu a po Tmavém potoce k státní hranici; **návrh asanace aktivních kůrovcových stromů lemuje celé bezzásahové území dovnitř NPŠ v pruhu minimálně 500 – 1000m;** v prostoru Luzenského potoka až na křižovatku „Na Ztraceném“a dále směrem na Javoří pílu.

Zdůvodnění: území je typické mozaikou rašelin a rašelinných smrčín (I.zón) a minerálních stanovišť(II.zón), suchými porosty a zalesněnými holinami po kůrovcové kalamitě 90tých let; Rychlý rozpad pro kůrovce atraktivních porostů II.zón pokračuje i po kalamitě Kyrill. Nastolení bezzásahovosti na rozsáhlé ploše II zón k 1.1.2008 bylo chybné. Rozpad bude pokračovat několik let, až do vyčerpání zdroje.**Tlumení kůrovce v zásahových územích nestačí, musí se začít od zdroje.**

Území na Jih od asanačního pruhu až ke státní hranici je jako bezzásahové respektováno.

5 – území od státní hranice po Tmavém potoce na Javoří pílu severně až po horu Ždánidla - hraniční kámen č. 11.

a 6 – území od SZ rohu parku (Debrník) podél státní hranice až po hraniční kámen 9/6.

Zdůvodnění:**přístup NPBL a NPŠ je v oblasti zcela rozdílný.** Na bavorské straně se dlouhodobě proti kůrovci zasahuje,na české straně byl k 1.1.2008 chybně nastolen bezzásahový management; optimistické představy nízkého ohrožení ve speciálních managementech(Polom, Plesná, Ždánidla,Jelení skok) se nepotvrdily. Došlo k totálnímu napadení ležícího dříví po kalamitě Kyrill a kůrovec se šíří jak do vnitrozemí, tak do NPBL (postup kůrovcových těžeb od státní hranice je v terénu doložitelný nejen ve směru ale i proti směru převládajících větrů, neboť zdroje jsou známy – na příklad Lakaberg).**.Cílem zasahování je tlumení rozpadu porostů a nárůstu dalších rozsáhlých holin**

v navazujících zásahových územích , které hrozí až do vyčerpání zdrojů v těchto II. zónách dosud bez jakéhokoliv tlumení kůrovce.

Na celém dalším zbývajícím neuvedeném území plzeňské části NPŠ je nezbytné s výjimkou enkláv rašelin zasahovat účinnými metodami asanace všech stojících kůrovcových stromů.

Územní návrhy asanace v bezzásahových územích jsou prostorově a očíslováním označeny v příložených mapách v měřítku 1:50 000.

Návrhy asanace v některých bezzásahových územích nebo jejich částech představují těžbu aktivních kůrovcových stromů a odkornění a ponechání na místě. Kůrovcové souše se v těchto prostorech nezpracovávají vůbec. Z ekologického hlediska není mezi kůrovcovým stromem, který uschne, opadá z něho kůra a do 5 let se zlomí na pahýl a včas pokáceným a odkorněným stromem téměř žádný rozdíl.

V NPŠ probíhá rychlý rozpad porostů I. zón s dominancí smrku. Ten je nastartován větrnými nebo sněhovými kalamiťami podle okolností buď zevnitř nebo vně hranice zóny a to bez podstatného vlivu věku vyspělých porostů Arondace se stejnověkými monokulturami (tvoření takto heterogenních území jen za účelem velikosti) rozpad urychluje. Tak se rozpadla území Březník-Pytlácký roh , území mezi Luzným a Roklanem během cca 5ti let. Hlavní rozpad území mezi Třístoličnickem a Plechým proběhl dokonce za 3 roky v letech 2007 – 2009. To je potřebné mít při velkorysém rozšiřování území a nesmyslném tlaku na čas stále na zodpovědnosti.

Chybí jasná koncepce postupu při další kalamiťě, která může přijít kdykoliv. Otevření nových porostů kůrovcovými těžbami v zásahových územích, která navazují na bezzásahová území je důsledkem nekvalifikovaných rozhodnutí po kalamiťě Kyrill. Dochází tak k porušení stability dosud uzavřených porostů.

Při další kalamiťě se bude opět licitovat, taktizovat a experimentovat jako dosud, nebo se ihned bez ideologických schémat soustředíme na maximální omezení následků?.

Setrvávání na složitých směrnících a příkazech, komplikovaném rozhodování odborných útvarů parku často zcela bez potřebných praktických zkušeností uprostřed zcela mimořádné kalamiťy, nadějí na změnu přístupu totiž dosud nedává. Potvrzuje to přístup k závěrům našich expertních pracovních skupin I a II, které se v plném rozsahu v praxi z hlediska vývoje naplnily nebo právě naplňují, ale doporučení se vesměs vedením MŽP a Správy NP oddalují. (viz závěrečné zprávy a zápisy z jednání za období činnosti již ¾ roku.).

Ve Vimperku dne 14. dubna 2010 včetně 2 map se zákresy hranic uvedených území v měřítku 1:50 000.

za kraje předal Ing. J. Heřman.....

Ing. J. Vovesný.....

za NPŠ převzal Ing. P. Kahuda.....

Správa NP Šumava odmítla aby byli přizváni na zasedání kalamitního štábu zástupci šumavských obcí, jak vyplynulo z usnesení Rady NP Šumava.